

**О‘ЗБЕКISTONNING MARKAZIY OSIYODA TINCHLIK VA
BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDAGI O‘RNI**

N.Sharipova

TDTU Q‘qon filiali, katta o‘qituvchisi, PhD

Farhodova Malikaxon Tohirjon qizi

TDTU Q‘qon filiali talabasi

***Annotatsiya:** Ushbu tezida O‘zbekiston Respublikasining Markaziy Osiyo mintaqasidagi tinchlik va barqarorlikni ta‘minlashdagi strategik roli, siyosiy va iqtisodiy tashabbuslari hamda xalqaro hamkorlikdagi ishtiroki tahlil qilingan. Suv resurslari, transport va xavfsizlik masalalarida O‘zbekistonning tashqi siyosati va mintaqaviy integratsiyaga qo‘shgan hissasi ko‘rib chiqilgan. Tezis mintaqadagi dolzarb masalalarni yoritib, O‘zbekistonning global va mintaqaviy barqarorlikdagi o‘rnini tahlil qiladi.*

***Tayanch so‘zlar:** O‘zbekiston, Markaziy Osiyo, tinchlik, barqarorlik, xavfsizlik, iqtisodiy integratsiya, suv resurslari, transport aloqalari, mintaqaviy hamkorlik, xalqaro siyosat.*

***Аннотация:** В диссертации анализируется стратегическая роль Республики Узбекистан в обеспечении мира и стабильности в Центрально-Азиатском регионе, ее политические и экономические инициативы, а также ее участие в международном сотрудничестве. Рассмотрен вклад Узбекистана во внешнюю политику и региональную интеграцию в вопросах водных ресурсов, транспорта и безопасности. В диссертации освещаются актуальные проблемы региона и анализируется место Узбекистана в глобальной и региональной стабильности.*

***Основные слова;** Узбекистан, Центральная Азия, мир, стабильность, безопасность, экономическая интеграция, водные ресурсы, транспортные связи, региональное сотрудничество, международная политика.*

***Abstract:** This thesis analyzes the strategic role of the Republic of Uzbekistan in ensuring peace and stability in the Central Asian region, its political and economic initiatives, and its participation in international cooperation. The contribution of Uzbekistan to foreign policy and regional integration in water resources, transport and security issues was considered. The thesis sheds light on current issues in the region and analyzes the place of Uzbekistan in global and regional stability.*

***Basic words:** Uzbekistan, Central Asia, peace, stability, security, economic integration, water resources, transport links, regional cooperation, international politics.*

Kirish

Markaziy Osiyo bugungi geosiyosiy va iqtisodiy vaziyatda muhim mintaqa sifatida ajralib turadi. Ushbu hududdagi tinchlik va barqarorlik dunyo xavfsizligi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. O‘zbekiston Markaziy Osiyoda yirik davlat sifatida iqtisodiy va siyosiy jihatdan asosiy o‘rin tutadi. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning “yaxshi qo‘shnichilik” siyosati tufayli mintaqada integratsiya jarayonlari rivojlanmoqda va O‘zbekistonning tinchlikni ta’minlashdagi o‘rni ortib bormoqda. Ushbu tezisdagi O‘zbekistonning ushbu mintaqadagi tinchlik va barqarorlikni ta’minlashdagi asosiy tashabbuslari ko‘rib chiqiladi.

Asosiy qismi

1. O‘zbekistonning siyosiy va iqtisodiy mavqei

O‘zbekiston Markaziy Osiyodagi siyosiy va iqtisodiy barqarorlikni ta’minlashda muhim o‘rin tutadi. Asosiy omillar:

Geografik joylashuv: O‘zbekistonning mintaqaning markazida joylashgani uni transport va savdo markaziga aylantiradi.

Iqtisodiy o‘rish: Energetika resurslariga boyligi va rivojlanayotgan sanoati O‘zbekistonning iqtisodiy mavqeini mustahkamlamoqda.

Siyosiy barqarorlik: 2017-yildan boshlab qo‘shni davlatlar bilan chegaraviy masalalarning hal qilinishi mintaqada tinchlikni ta‘minlashda muhim qadam bo‘ldi.

2. Xavfsizlik va mintaqaviy barqarorlik

O‘zbekistonning xavfsizlikni ta‘minlashdagi tashabbuslari quyidagicha:

Terrorizmga qarshi kurash: SHHT doirasida terrorizm, ekstremizm va narkotrafikka qarshi qo‘shma dasturlar amalga oshirilmoqda.

Afg‘oniston bo‘yicha tashabbuslar: Toshkentda Afg‘onistonda tinchlik o‘rnatishga qaratilgan xalqaro konferensiyalar o‘tkazildi. Bu tashabbuslar O‘zbekistonning global tinchlikka qo‘shgan hissasini ko‘rsatadi.

Diplomatik faoliyat: O‘zbekiston xalqaro tashkilotlar, jumladan, BMT bilan hamkorlikni kuchaytirib, mintaqaviy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qilmoqda.

3. Suv resurslari va ekologik xavfsizlik

Markaziy Osiyodagi suv resurslari masalasi O‘zbekiston tashqi siyosatida alohida o‘rin egallaydi:

Amudaryo va Sirdaryo suv resurslari: O‘zbekiston Tojikiston va Qirg‘iziston bilan suv resurslarini boshqarish bo‘yicha kelishuvlar olib bormoqda.

Aral dengizi fojiasi: O‘zbekiston Aral dengizi inqiroziga qarshi xalqaro darajada tashabbuslar ko‘rsatib, ekologik xavfsizlikni ta‘minlashga hissa qo‘shmoqda.

Innovatsion yechimlar: Suvni tejaydigan texnologiyalarni joriy qilish orqali suv resurslaridan oqilona foydalanilmoqda.

4. Transport va infratuzilma loyihalari

O‘zbekiston mintaqaviy transport infratuzilmasini rivojlantirishda yetakchi rol o‘ynaydi:

“Trans-Afg‘on koridori” loyihasi: Ushbu loyiha orqali O‘zbekiston, Afg‘oniston va Pokiston o‘rtasida transport aloqalari mustahkamlanmoqda.

Xalqaro savdo yo‘llari: Xitoy va Yevropani bog‘lovchi “Sharq–G‘arb” transport yo‘nalishlari mintaqaviy integratsiyani kuchaytiradi.

Logistika markazlari: Toshkent va boshqa yirik shaharlarda xalqaro savdo uchun infratuzilma markazlari barpo etilmoqda.

Xulosa

O‘zbekistonning Markaziy Osiyo mintaqasidagi tinchlik va barqarorlikni ta'minlashdagi o‘rni xalqaro miqyosda e'tirof etilmoqda. Siyosiy va iqtisodiy barqarorlikka asoslangan tashabbuslar, ekologik muammolarga yechimlar, shuningdek, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik mintaqaviy xavfsizlikka xizmat qilmoqda. Suv resurslarini boshqarish, transport aloqalarini rivojlantirish va qo‘shni davlatlar bilan hamkorlikni mustahkamlash O‘zbekistonning Markaziy Osiyodagi mavqeini yanada mustahkamlamoqda. Ushbu faoliyat mintaqaviy tinchlik va rivojlanishning asosi bo‘lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy veb-sayti: www.press-service.uz
2. Mirziyoyev Sh. M. (2021). "Yangi O‘zbekiston strategiyasi". Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti. 48-sahifa
3. "Markaziy Osiyo: Tinchlik va barqarorlik yo‘lida" xalqaro konferensiyasi materiallari.
4. Milliy xavfsizlik masalalari va Markaziy Osiyodagi barqarorlik, O‘zbekiston strategik tadqiqotlar instituti, 2022 193-sahifa .
5. "O‘zbekiston va Markaziy Osiyo mamlakatlari: iqtisodiy integratsiya va rivojlanish" – Xalqaro iqtisodiy tahlil, 2023 57-sahifa.
6. BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari bo‘yicha hisobotlari: www.un.org.